

PELAGIA NATURE & ENVIRONMENT AB

Rapport 2023-11-06

Inventering av flora och fauna, Umeå hamn 2023

På uppdrag av Sjöfartsverket och Umeå Hamn AB

Finansieras av
Europeiska unionen

PELAGIA NATURE & ENVIRONMENT AB

Adress:

Fredsgatan 1
903 47 Umeå
Sweden.

Telefon:

090-702170
(+46 90 702170)

E-post:

info@pelagia.se

Hemsida:

www.pelagia.se

Författare:

Emmy Ransgart

Direkt:

emmy.ransgart@pelagia.se

Kvalitetsgranskat av:

Sofia Lidfalk

Omslagsbild:

Stenstrand på Östra klubben

Foto:

Emmy Ransgart

Kartor:

Lantmäteriets Öppna data
OpenStreetMap

Akkrediterade metoder i denna rapport avser:
Naturvärdesinventering

Laboratorier ackrediteras av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) enligt svensk lag. Den ackrediterade verksamheten vid laboratorierna uppfyller kraven i SS-EN ISO/IEC 17 020 (2018).

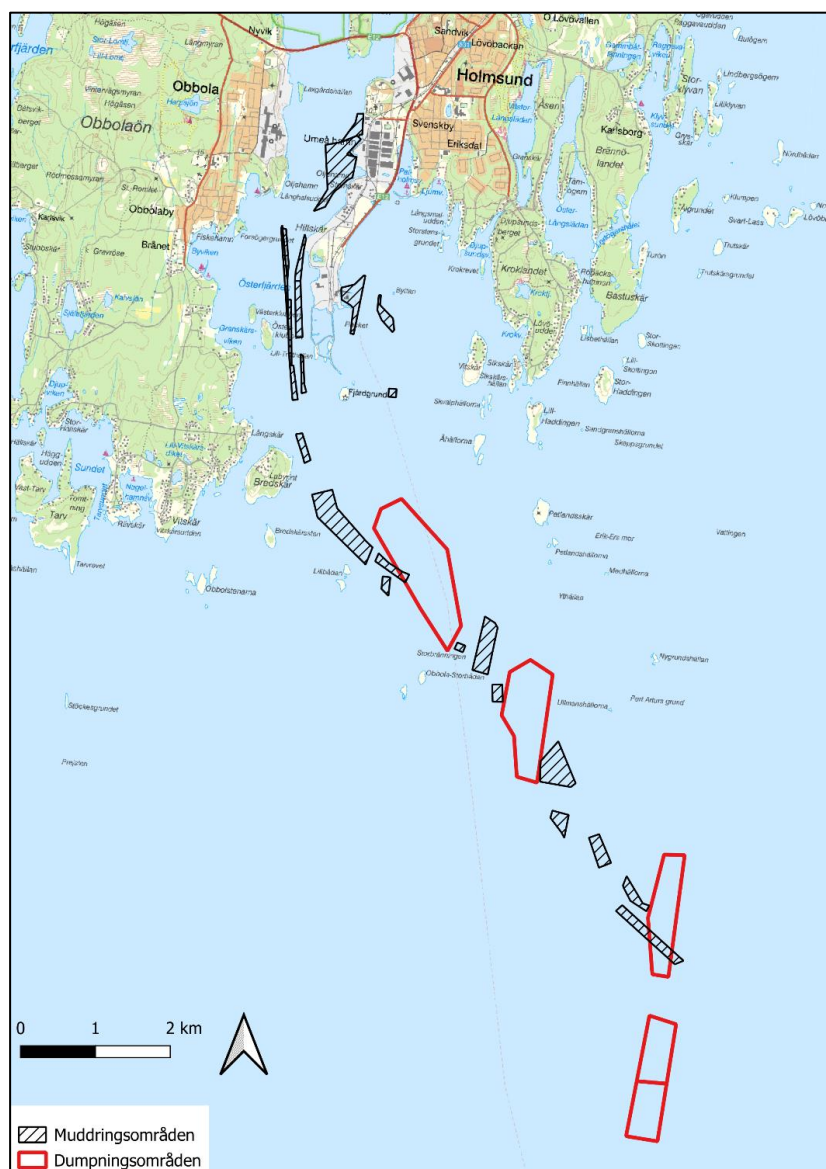
Denna rapport får endast återges i sin helhet, om inte utfärdande laboratorium i förväg skriftligen godkänt annat.

Innehåll

1 Inledning	4
2 Metodik och avgränsningar	5
3 Resultat	6
3.1 Östra klubben	6
3.1.1 Inventering.....	6
3.1.2. Bedömning.....	7
3.2 Bredskär	7
3.2.1 Inventering.....	8
3.2.2 Bedömning.....	10
3.3 Lillbådan.....	11
3.3.1 Inventering.....	11
3.3.2. Bedömning.....	12
4 Referenser	13
Bilaga 1 Artlista naturvårdsarter	14

1 Inledning

Sjöfartsverket utför på uppdrag av Trafikverket och i samarbete med Umeå Hamn AB, Farledsprojekt Umeå, som syftar till förbättrad kapacitet, säkerhet och tillgänglighet för farled och hamnområde i anslutning till Umeå hamn. Föreslagna förbättringsåtgärder innebär att muddring behöver utföras i och utanför nuvarande farled. Detta innebär i sin tur att potentiella dumpningsområden för muddringsmassorna behöver utredas (Figur 1). Utöver detta kommer även nuvarande fast utmärkning samt belysning att rivas, ersättas och/eller förbättras. Farleden är uppdelad i inre och yttre farled (innanför respektive utanför hamnområdesgräns) där Umeå Hamn AB ansvarar för och bekostar den inre delen och Sjöfartsverket den yttre delen. Sjöfartsverket och Umeå Hamn AB genomför farledsutredningen med tillhörande tillståndsansökan tillsammans, då det är lämpligt att göra en sammanhållen farledsdesign och likaledes genomföra en samordnad tillståndsprocess där samtliga åtgärder och konsekvenser redovisas och kan bedömas samlat.

Figur 1. Översiktsskarta över planerade muddrings- och dumpningsområden i farled samt hamnområde.

Pelagia Nature & Environment AB (fortsättningsvis Pelagia) har fått i uppdrag av Sjöfartsverket och Umeå Hamn AB att utföra biologiska undersökningar i farled samt i hamnområdet. Undersökningarna kommer att tjäna som underlag i tillståndsansökan för den vattenverksamhet som planeras samt vid bedömningen av vilka skyddsåtgärder som bör vidtas.

En del av uppdraget bestod i att inventera utpekade platser på fastland och öar där olika åtgärder är planerade. Åtgärderna innefattar montering eller rivning av fyrar, belysning och skyltar. Naturvärdesinventeringen utfördes på tre öar; Bredskär, Östra klubben och Lillbådan.

2 Metodik och avgränsningar

Inventeringen avgränsades till tre utpekade området för fast utmärkning, där förekommande naturtyper beskrevs samt naturvårdsarter eftersöktes och noterades. De arter som stod i fokus var vedsvampar, marklevande svampar samt kärlväxter. Varje fynd noterades en beskrivning, bild (för naturtyper) samt GPS-koordinat.

Inventeringen utfördes på tre öar; Bredskär, Östra klubben och Lillbådan. I underlaget för inventeringen nämndes även Långhalsviken, Byttan och Dynan (figur 2). Dessa platser har dock inte inventerats. Lokalerna utgörs av industriområde eller klipphöllar och därför bedöms inte naturmiljön på dessa platser påverkas av den planerade verksamheten.

Figur 2: Översiktskarta över planerad naturvärdesinventering på tre utvalda öar.

3 Resultat

Fältinventering utfördes den 31 augusti 2023. Väderförhållandena under dagen var mulet, 8–12 °C och duggregn.

3.1 Östra klubben

3.1.1 Inventering

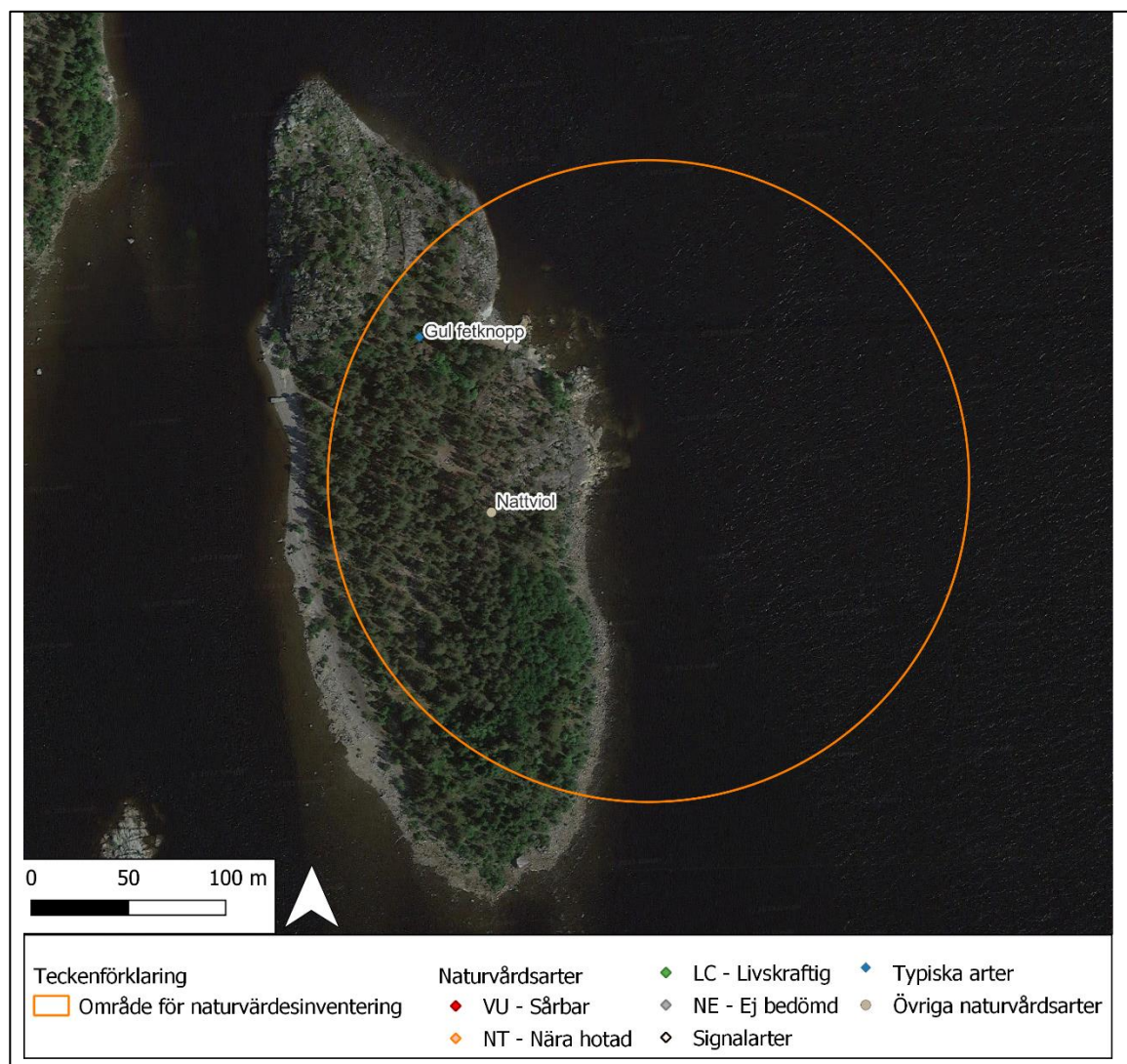
Östra klubben är en cirka 5,2 hektar stor ö där Sjöfartsverket och Umeå Hamn AB planerar att bygga en ny ledfyr (F81) på öns östra sida. Berggrunden utgörs av paragnejs och granit (SGU 2023).

Området runt den planerade verksamheten utgörs av kustklippor, hållmarker, gles buskmark, stenstränder och hållmarkstallskog (figur 3). Flera eldplatser och betongbyggnader finns i inventeringsområdet, främst i de skogbeksäddade delarna. Håll- och klippmarkerna bedöms vara minimalt påverkade av mänsklig störning.

Figur 3: Trädbevuxen klippig terräng i anslutning till stenstrand på Östra klubben.

Vid klipporna finns flera permanenta mindre vattensamlingar. Trädsiktet utgörs av tall med inslag av gran, asp, rönn, glasbjörk och sälg. Det finns sparsamt med död ved och den mesta är klen. Inslag av undertryckta granar samt grova äldre tallar och granar förekommer över hela ön. Busksiktet utgörs av en, viden och pors. På stränderna domineras fältsiktet av högrörter (vänderot, mjölkört) samt halvgräs som starr och säv. Vid klipporna växer stensöta och enbusksnår med inslag av hallon. I tallskogen och i buskmarkerna domineras fältsiktet av gräs, ljung och lågrörter (ekorrbar, skogsstjärna). Nattviol (fridlyst) observerades på en lokal (figur 4).

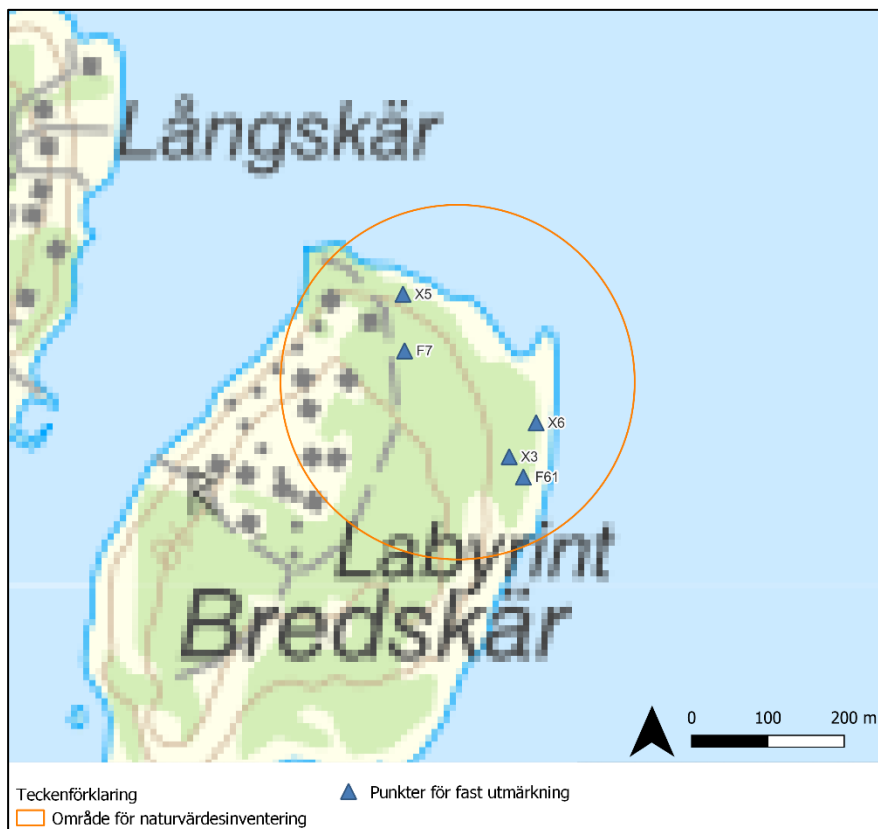
Figur 4: Noterade naturvårdsarter på Östra klubben.

3.1.2. Bedömning

Vid naturvärdesinventeringen påträffades naturvärden som naturlighet, äldre och döda träd samt ett fåtal naturvårdsarter (garnlav^{NT}, nattviol^F). Naturvårdsarterna påträffades i skogsmiljöerna. Då fyren planeras att placeras på klippställar bedöms verksamheten ha en obetydlig påverkan på naturmiljön.

3.2 Bredskär

Bredskär är en cirka 31 hektar stor ö som är delvis bebyggd. Berggrunden utgörs av paragnejs och granit (SGU 2023). De berörda platserna Bredskärs Södra nedre (F6/F61, ny ensfyr), Södra övre (F7, befintlig ensfyr), Nedre (X6, befintlig ensfyr), Övre (X5, befintlig ensfyr) samt Södra nedre (X3, befintlig enstavla) besöktes (figur 5).

Figur 5: Punkter för fast utmärkning på Bredskär.

3.2.1 Inventering

Området runt den planerade verksamheten utgörs av kustklippor, hällmarker, gles buskmark, hällmarkstallskog, barrblandskog samt sand-, block-, och stenstränder (figur 6 och 7). Mellan klippor och hällar finns glupar och permanenta mindre vattensamlingar. Antropogena spår som stigar, betongfundament, rösen, skogsgator, eldplatser och stubbar efter plockhuggning finns över hela inventeringsområdet.

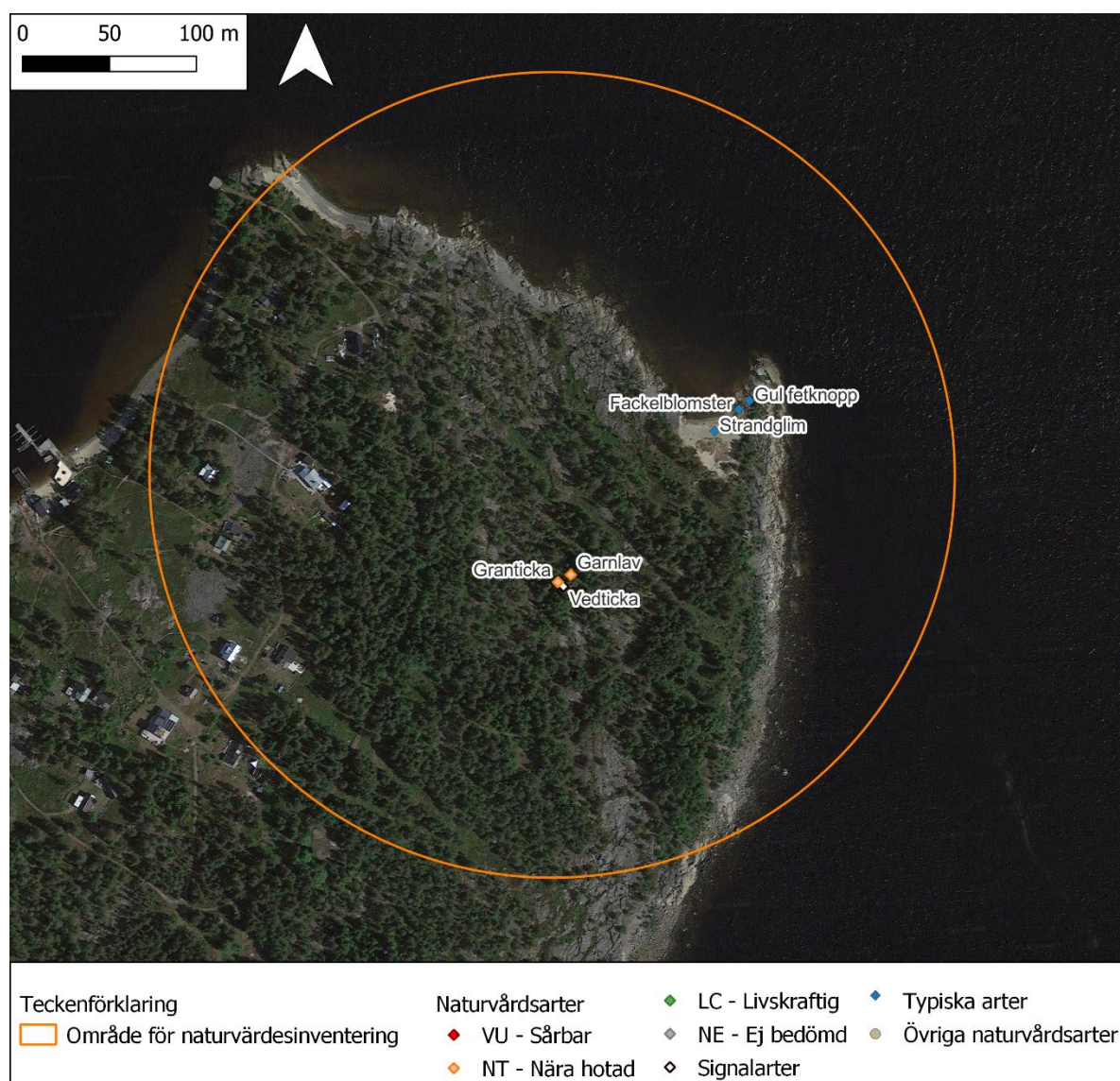

Figur 6: Sten- och blockstrand på Bredskär.

Figur 7: Hällar och stenstrand på Bredskär.

Trädsiktet utgörs av ung till medelålders tallskog med inslag av gran, asp, rönn, glasbjörk och sälk. Det finns sparsamt till rikligt med liggande och stående död ved och de flesta förekommande lågor är färska. Inslag av undertryckta granar samt grova äldre tallar och granar förekommer spritt. Förekomsten av hänglavar är sparsam till måttlig och garnlav (NT) noterades. Även vedsvamparna granticka (NT) och vedticka (signalart) noterades i tallskogen. Busksiktet utgörs av en, viden och pors. På stränderna domineras fältsiktet av högorter (vänderot, kråklöver, mjölkört, strandveronika, fackelblomster) samt halvgräs som starr och säv. Vid klipporna växer stensöta och enbusksnår med inslag av hallon. I tallskogen och i buskmarkerna domineras fältsiktet av gräs, ljung och lågorter (ekorrbar, skogsstjärna, smultron), (figur 8).

Figur 8: Noterade naturvårdsarter på Bredskär.

3.2.2 Bedömning

På flera av de besökta platserna planerar Sjöfartsverket och Umeå Hamn AB att förnya eller höja befintliga fyrar och skyltar, vilket inte bedöms påverka naturmiljön runt de berörda platserna. På Bredskär ska en ny fyr upprättas på betongfundament. Om fundamentet placeras på hållar bedöms det ha en obetydlig påverkan på naturmiljön.

3.3 Lillbådan

Lillbådan är en ö på 1,1 hektar som utgörs av granitklippor (SGU 2023). Den befintliga ensfyren (F3) står på klippor och ska förankras ytterligare i berg eller betong.

3.3.1 Inventering

I Lillbådans centrala del växer träd, buskar och örter medan öns kantzon huvudsakligen utgörs av hällar och block (figur 9).

Figur 9: Den befintliga ledfyren på Lillbådan.

Trädsiktet består av ett fåtal tallar och mindre glasbjörkar. Busksiktet utgörs av pors och viden. I fältsiktet växer bland annat gräs och högrörter som mjölkört. Vid inventeringen kunde ön inte bedömas från land på grund av starka vindar som påverkade möjligheten att gå i land. Då fyren står på klippställar, vilka sågs från vattnet, kunde en bedömning göras ändå (figur 10).

Figur 10: Satellitbild över Lillbådan, fyren står på öns norra ände.

3.3.2. Bedömning

Fyren är befintlig och står på klippväggar och planeras att förankras i berg eller betongfundament. Verksamheten bedöms ha en obetydlig påverkan på naturmiljön.

4 Referenser

Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter.

ArtDatabanken SLU. Uppsala.

Länsstyrelsernas geodatakatalog.
<https://gis.lansstyrelsen.se/geodata/geodatakatalogen/>

SGU. SGU:s kartvisare - Berggrund 1:50000 – 1:250 000. <https://apps.sgu.se/kartvisare/>

SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning, SS 199000:2014.

SLU Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.

SLU Artdatabanken 2021. Skyddsklassade arter. <https://www.artdatabanken.se/var-verksamhet/fynddata/skyddsklassade-arter/> (2022-06-17)

Bilaga 1 Artlista naturvårdsarter

Tabell B1. Påträffade naturvårdsarter vid naturvärdesinventering. I Tabellen anges kategori, vilken mängd av arten som hittats eller annan kommentar samt koordinater för fyndplatsen.

Svenskt artnamn	Vetenskapligt artnamn	NV-klass	SWEREF99 TM_N	SWEREF99 TM_E
Fackelblomster	Lythrum salicaria	T	7070305	763502
Garnlav	Alectoria sarmentosa	NT	7070213	763405
Granticka	Porodaedalea chrysoloma	NT	7070208	763398
Gul fetknopp	Sedum acre	T	7071991	763041
Gul fetknopp	Sedum acre	T	7070310	763508
Nattviol	Platanthera bifolia	F	7071903	763078
Strandglim	Silene uniflora	T	7070292	763488
Vedticka	Fuscoporia viticola	S	7070206	763401